

Kirsisordid

Räpina Aianduskooli

kolleksioonaias

– rajatud 2013 kevadel

Viljade pildid: Jaan Kivistik

Võrade pildid 2017: Sirje Tooding

Kasutatud kirjandus:

Heljo Jänes, Kersti Kahu “Kirsipuude kasvatamine” EMÜ 2013

Jaan Kivistik “Pomoloogia. Puuviljad ja marjad Eestis” TEA 2010

Hapukirsipuud

Puude järjekord kolleksioonireal	Sordid
1. 2.	`Diemitzi amarell`
3. 4.	`Hindenburg`
5. 6.	`Läti madalkirss`
7. 8.	`Kampesur`
9. 10.	`Nõmme liivakirss`
11. 12.	`Turgenevka`
13. 14.	`Novella`
15. 16. 17. 18.	steppkirsipuu

1. ja 2. hapukirsipuu `Diemitzi amarell` Saksamaa

- Vili
 - suurepoolne
 - helepunane või punane
 - tugevasti varre küljes kinni
 - mahlane, hapu, mörkja maitsega
 - lauakirss
 - transportimiseks ei sobi
 - varajane, valmib juuli esimesel poolel
- Väga saagikas
- Oma õietolmuga viljastub nõrgalt,
 - parimaks tolmuandjaks `Hindenburg`
 - samal ajal õitsevad maguskirsipuu sordid
- Tundlik lehevarisemistõvele

1. ja 2. `Diemitzi amarell

- Puu
 - keskmise suurusega või suur
 - lameümmargune võra
 - tihe võra
 - rippuvad oksad
- Viljad viljaraagudel
- Talvekindlus hea
 - õiepungade talvekindlus keskpärane

3. ja 4. hapukirsipuu `Hindenburg` Saksamaa

- Vili
 - keskmise suurusega või suurepoolne, ümar
 - tumepunane
 - väga hea vürtsika maitsega
 - väga hea välimusega
 - hea lauakirss
 - varajane, valmib juuli esimesel poolel
- Saagikas
- Oma õietolmuga ei vilju
 - head tolmuandjad `Diemitzi amarell`, `Dönisseni kollane`
- Tundlik lehevarisemistõvele

3. ja 4. `Hindenburg`

- Puu
 - keskmise kasvuga
 - võra lameümmargune
 - tihe võra
 - längus okstega
- Viljad neosokstel ja viljaraagudel
- Talvekindlus hea
 - õiepungade vastupidavus nõrk

5. ja 6. hapukirsipuu `Kampesur` Taani

- Vili
 - suurepoolne, laiümar
 - läikiva pruunikaspunase värvusega
 - ilusa välimusega
 - meeldiva magushapu maitsega
 - hiline, valmib augusti alguses
- Saagikas või keskpärase saagiga
- Oma õietolmuga ei viljastu
 - head tolmuandjad `Läti madalkirss` ja `Säilisveiksel`
- Kahjustub tugevasti lehevarisemistõvest

5. ja 6. `Kampesur`

- Puu
 - tugeva kasvuga
 - oksad püstised
- Viljad põhiliselt neosokstel
- Suhteliselt talveõrn

7. ja 8. hapukirsipuu `Läti madalkirss`

Lätis, Leedus, Eestis

- Vili
 - väike, ümmargune, tumepunane
 - mahlane
 - magushapu laua- ja kompotikirss
 - keskvalmiv, valmib juuli keskpaigas
- Saagikas
- Oma õietolmuga viljastub hästi, risttolmlemisel saak rikkalikum
- Vastuvõtlik lehevarisemistõvele

7. ja 8. `Läti madalkirss`

- Puu
 - madal või keskmist kasvu
 - keraja võraga
 - peenikeste rippuvate okstega
 - kannab juba teisel või kolmandal aastal
 - levinud omajuursena
 - esineb erinevaid vorme
- Viljad viljaraagudel
- Talvekindlus hea

9. ja 10. hapukirsipuu `Nõmme liivakirss`

pärit Saksamaalt

- Vili
 - väiksepoolne laiümar, helepunane, kollakaspunane
 - viljaliha pehme
 - mahl roosakas
 - magushapu, veidi mörkja maitsega
 - lauakirsiks
 - värvitu mahla tõttu kompotiks ei sobi
 - hiline, valmib juuli lõpupoole
- Saagikas
- Oma õietolmuga viljastub hästi
 - suurem saak risttolmlemisega
 - hea tolmuandja teistele
- Vastuvõtlik lehevarisemistõvele

9. ja 10. `Nõmme liivakirss`

- Puu
 - keskmine kuni tugevakasvuline
 - tiheda längus võraga
 - juurevõsud sobivad pookealuseks
- Viljad viljaraagudel
- Talvekindlus hea

11. ja 12. hapukirsipuu `Turgenevka` Venemaa

- Vili
 - suurepoolne ümmargune
 - pruunikaspunane
 - viljaliha tumepunane
 - meeldivalt magushapu
 - ilus kaubanduslik välimus
 - laua- ja kompotimarjaks
 - keskvalmiv, valmib juuli keskpaigas
- Saagikas
- Rahuldav isetolmleja
 - head tolmuandjad `Kampesur`, `Nõmme liivakirss`
- Lehevarisemistõvele suhteliselt vastupidav

11. ja 12. `Turgenevka`

- Puu
 - keskmise suurusega
 - oksad püstised
- Viljad neosokstel
- Talvekindlus hea
 - õiepungade talvekindlus nõrgavõitu

13. ja 14. hapukirsipuu `Novella` Venemaa

- Vili
 - keskmise suurusega
 - mustjaspunane
 - mahlane
 - hapukasmagus
 - mahl tumepunane
 - luuseeme eraldub viljalihast hästi
 - varavalmiv, valmib juuli teisel nädalal
- Saagikas
- Talvekindel
 - õiepungad pisut talveõrnad
- Osaliselt iseviljuv
 - head tolmuandjad `Turgenevka`, `Läti madalkirss`
- Vastupidav lehevarisemistõvele

13. ja 14. `Novella`

- Puu
 - keskmise kasvutugevusega
 - kompaktse püstise võraga
- Viljad neosokstel ja viljaraagudel
- Talvekindel
 - õiepungad pisut talveõrnad

15. 16. 17. 18. steppkirsipuu (stepi-kirsipuu) *Prunus fruticosa*

- Madal, kuni 1,8 m kõrgune põõsas, mis moodustab hulgaliselt juurevõsusid.
- Viljad väiksesed, hapud kuni magushapud, pisult mörkjad.
- Hea tolmuandja hapukirsipuule.
- Eelistab valgusküllast kasvukohta, pinnase suhtes ei ole nõudlik.
- Põua- ja talvekindel ning talub kuni -50 kraadi pakast.
- Vastuvõtlik seenhaigustele.
- Venemaal aretatud stepi-kirsipuu osavõtul arvukalt sorte (`Maksimovskaja`, Plamennaja` jt).

Maguskirsipuud

Puude järjekord kolleksioonireal	Maguskirsipuud
19. 20.	`Arthur`
21. 22.	`Dönisseni kollane`
23. 24.	`Elle`
25. 26.	`Karmel`
27. 28.	`Leningradi must`
29. 30.	`Madissoni roosa`
31. 32.	`Meelika`
33. 34.	`Mupi`
35. 36.	`Norri`
37. 38.	`Polli murel`
39. 40.	`Anu`
41. ja järgnevad	nimekiri ebatäpne

19. ja 20. maguskirsipuu `Arthur` Eesti

- Vili
 - suur, laisüdajas
 - mustjaspunane
 - vürtsikas
 - mahl punane
 - keskvalmiv
- Saagikas
- Oma õietolmuga ei vilju
 - paremad tolmuandjad
`Leningradi must`, `Mupi`,
`Polli murel`

19. ja 20. `Arthur`

- Puu
 - tugevakasvuline
 - kõrge
 - korrapärane
ümar võra
- Talvekindel

21. ja 22. maguskirsipuu `Dönisseni kollane`

Preisimaalt

- Vili
 - väikesepoolne
 - südajas või ümar
 - kollane roosaka varjundiga
 - viljaliha valkjaskollane
 - hapukasmagus
 - mahl värvitu
 - hiline
 - transpordiõrn, muutub kergesti pruuniplekiliseks
- Saak keskpärane
- Oma õietolmuga osaliselt viljuv
 - head tolmuandjad `Meelika`, `Norri`, `Nõmme liivakirss`

21. ja 22. `Dönisseni kollane`

- Puu
 - keskmise kasvuga
 - püstine
- Talvekindlus suhteliselt hea

23. ja 24. maguskirsipuu `Elle` Eesti

- Vili
 - suur, laiümmargune
 - tumepunane
 - viljaliha punane
 - pehme
 - hapukasmagus
 - mahl roosakaspunane
 - varavalmiv
- Saagikas
- Oma õietolmuga ei vilju
 - head tolmuandjad
`Karmel`, `Arthur`,
`Leningradi must`

23. ja 24. `Elle`

- Puu
 - keskmise kasvuga
 - laiuva kasvulaadiga
- Talvekindel

25. ja 26. maguskirsipuu `Karmel` Eesti

- Vili
 - keskmise suurusega
 - ümarovaalne kuni südajas
 - punakasmust
 - viljaliha tumepunane
 - hapukasmagus
 - varajane
- Väga saagikas
- Oma õietolmuga ei vilju
 - head tolmuandjad
`Arthur`, `Norri`,
`Leningradi must`

25. ja 26. `Karmel`

- Puu
 - keskmise või tugeva kasvuga
 - tiheda võraga
- Talvekindlus suhteliselt hea

27. ja 28. maguskirsipuu `Leningradi must`

Venemaa

- Vili
 - väikesepoolne
 - südajas
 - punakasmust
 - viljaliha tumepunane
 - hapukasmagus
 - keskvalmiv
- Saagikas
- Oma õietolmuga ei vilju
 - head tolmuandjad
`Meelika`, `Polli murel`,
`Zorka`

27. ja 28. `Leningradi must`

- Puu
 - tugeva kasvuga
 - laiuv
- Talvekindel

29. ja 30. maguskirsipuu `Madissoni roosa`

Eesti

- Vili
 - suur, ümar kuni laiümar
 - helepunane
 - viljaliha kollakasroosa
 - hapukasmagus
 - mahl roosakas või värvitu
 - hilisepoolne
 - transpordiõrn
- Saagikas
- Osaliselt isetolmleja
 - head tolmuandjad
`Leningradi must`,
`Meelika`, `Irma`

29. ja 30. `Madissoni roosa`

- Puu
 - keskmise kasvuga
 - hõreda võraga
- Talvekindel

31. ja 32. maguskirsipuu `Meelika` Eesti

- Vili
 - väikesepoolne
 - ümarovaalne
 - mustjaspunane või must
 - viljaliha tumepunane
 - pehme
 - vürtsikas
 - keskvalmiv
- Saagikas
- Osaliselt isetolmleja
 - head tolmuandjad
`Leningradi must`,
`Dönisseni kollane`, `Norri`
- Hea tolmuandja

31. ja 32. `Meelika`

- Puu
 - keskmise või tugeva kasvuga
 - ümara võraga
- Talveõrn

33. ja 34. maguskirsipuu `Mupi` Eesti

- Vili
 - suur
 - südajas
 - tumepunane
 - viljaliha tumepunane
 - hapukasmagus
 - keskvalmiv
- Saagikas
- Oma õietolmuga ei vilju
 - head tolmuandjad
`Arthur`, `Norri`, `Polli
murel`, `Tontu`

33. ja 34. `Mupi`

- Puu
 - keskmise kasvuga
 - tiheda võraga
 - laiuvate okstega
- Suhteliselt talvekindel
 - õiepungad talveõrnad

35. ja 36. maguskirsipuu `Norri` Eesti

- Vili
 - suurepoolne või suur
 - laisüdajas
 - mustjaspunane
 - viljaliha tumepunane
 - vürtsikas
 - keskvalmiv
- Saagikas
- Oma õietolmuga ei vilju
 - head tolmuandjad
`Meelika`, `Karmel`,
`Piret`

35. ja 36. `Norri`

- Puu
 - nõrgapoolse kasvuga
 - oksad allapoole längu
- Talvekindlus keskpärane
 - õiepungad nõrgavõitu

37. ja 38. maguskirsipuu `Polli murel` Eesti

- Vili
 - suur, ümar
 - valkjaskollase põhivärvusega
 - roosa punaga
 - viljaliha valkjaskollane
 - pehme
 - hapukasmagus
 - mahl värvitu
 - keskvalmiv
- Saagikus hea
- Oma õietolmuga ei vilju
 - head tolmuandjad `Arthur`,
`Leningradi must`, `Kaspar`

37. ja 38. `Polli murel`

- Puu
 - keskmise suurusega
 - tiheda ümara võraga
- Talvekindlus võrdlemisi hea

39. ja 40. maguskirsipuu `Anu` Eesti

- Vili
 - suur
 - südajas või ümar
 - mustjaspunane
 - värtsikas, maitsev
 - hiline
- Saagikas
- Oma õietolmuga ei vilju
 - head tolmuandjad
`Arthur`, `Leningradi
must`, `Meelika`

39. ja 40. `Anu`

- Puu
 - tugeva kasvuga
 - laiuv
 - hõreda võraga
- Talvekindlus hea

Kirsisordid rea lõpus (likvideeritakse 2017 kevadel)

- 41. - `Eva`
- 42. ja 43. - `Anne`
- 44. ja 45. - `Eva`
- 46. ja 47. - `Johan`
- 48. ja 49. - `Polli rubiin`
- 50. ja 51. - `Tiki`

Kirsipuude rea lõpus pookealused

- Pookealused
 - LC52
 - VSL2
 - Gisela5
 - VC13

LC52

Cerasus vulgaris 'Ljubskaja' x 'Ceropadus 1'

KLOONALUSED

LC52 (Krõmsk6) – Poolnõrgakasvuline kuni keskmisekasvuline. Kinnitub pinnasesse tugevasti, juurevõsusid ei anna. Hea seisukindlus, juurte külmakindlus väga hea, vastupidav liigniiskusele. Kiire kasvuga, juurevõsusid ei anna, viljakad puud.

VSL2 (Krõmsk5) – Poolnõrgakasvuline kuni nõrgakasvuline. Kasvab ka liigniisketel muldadel, vastupidav kuivale, juurevõsusid ei anna, hästi haruneva juurestikuga, juurestik hea külmataluvusega. Kiire kasvuga. Kandeiga 2...3 aastat pärast, vajab toestamist.

GISELA 5 – Poolnõrgakasvuline. Talvekindel, juurestik kinnitub pinnasesse hästi. Soodustab varast kandeea algust ja saagikust. Vajab viljakat mulda.

VC13 – Poolnõrgakasvuline kuni keskmisekasvuline, juurestik väga hea külmataluvusega. Esinevad juurevõsud.